

NATUUR
& MILIEU

PLASTIC
SOUP
FOUNDATION

Datum 7 augustus 2020
Onderwerp Implementatie Single Use Plastics Directive

Beste mevrouw Van Veldhoven,

We hebben kennis genomen van het [Ontwerpbesluit Single Use Plastics](#). We waarderen het zeer dat er op Europees niveau is ingezet op een Richtlijn die de vervuiling van een aantal plastic producten aanpakt en een duurzamere consumptie stimuleert.

Zoals u weet hebben lidstaten bij de implementatie van Europese Richtlijnen veel vrijheid om zelf vorm te geven aan beleid. Dit geldt ook voor de Single Use Plastics Directive en het is dan ook een kans voor de Nederlandse regering om de intenties te laten zien rond de aanpak van wegwerpplastics en de snelle transitie naar een circulaire economie.

Hoewel wij in maart van dit jaar al onze aanbevelingen hebben doorgestuurd naar het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat, zien we daar niets van terug in het Ontwerpbesluit. Dat is teleurstellend. Het Ontwerpbesluit toont een gebrek aan perspectief over hoe productie- en consumptiesystemen moeten verduurzamen en geeft daarmee een zwak signaal af aan de markt. Het Ontwerpbesluit probeert niet om plastic vervuiling verder terug te dringen dan minimaal wordt vereist voor iedere Europese lidstaat.

De Algemene Rekenkamer [was in 2019 al kritisch](#) met de vaststelling dat de Nederlandse overheid geen prioriteit geeft aan beleid dat inzet op preventie en hergebruik, hoewel dit is vastgelegd in de Wet Milieubeheer. “Doelstellingen om de productie en het gebruik van plastics terug te dringen zijn er niet. Het huidige Nederlandse beleid is daarmee gericht op een beperkt deel van de plasticketen,” aldus de Algemene Rekenkamer.

Sindsdien is hierop vanuit het overheidsbeleid nog altijd geen antwoord geformuleerd. In navolging van het Plastic Pact heeft Nederland samen met Frankrijk een Europees Plastic Pact gelanceerd, maar daar waar Frankrijk óók inzet op scherpere regelgeving met de [Franse wet voor de circulaire economie](#), blijft Nederland achter.

Ook tekende u in 2019 een [intentieverklaring](#) om de Caribisch Nederlandse eilanden te assisteren bij het reduceren van wegwerp plastic. Wij vragen u om de vertaling van de Europese SUP richtlijn voor Europees Nederland ook door te trekken naar de Caribische Nederlandse eilanden.

We nodigen u uit om met ons in overleg te treden over onze standpuntennota en aanvullende opmerkingen op het Ontwerpbesluit. Wat er nu voorligt is namelijk veel en veel te mager.

Met vriendelijke groet,

Rob Buurman, namens: Recycling Netwerk Benelux, Stichting De Noordzee, Plastic Soup Foundation, Stichting Natuur & Milieu, Plastic Soup Surfer, Greenpeace en WWF-NL.

Bijlagen:

- Opmerkingen op het Ontwerpbesluit
- Standpuntennota 7 augustus 2020 (update van de versie van 20 maart 2020)

Opmerkingen op het Ontwerpbesluit

Noot: deze opmerkingen zijn aanvullend op onze standpuntennota en gaan meer gedetailleerd in op kwesties die naar voren komen in het Ontwerpbesluit.

Betreffende artikel 4 van de Single Use Plastics Directive

In de 'recitals' van de Richtlijn wordt het principe van hergebruik meerdere keren aangehaald (recitals: 2, 14 en 28). In recital 14 wordt gesteld: "lidstaten moeten het gebruik van producten aanmoedigen die geschikt zijn voor meer meervoudig gebruik." Hoewel de richtlijn dus aangeeft dat hergebruik gestimuleerd moet worden, zien we daarvan voornamelijk niets terug in het draft besluit of de toelichting daarbij. We merken hierbij ook op dat de [Wet Milieubeheer](#) de overheid verplicht om prioriteit te geven aan preventie en hergebruik.

Artikel 7B van het Ontwerpbesluit voegt onder meer artikel 15 d) toe aan het Besluit Beheer Verpakkingen. Dit artikel verzekert dat producten die onder artikel 4 van Richtlijn 2019/904 vallen, niet langer gratis mogen worden verstrekt. De toelichting op pagina 15 geeft verder aan de lidstaten de verplichting om een 'meetbare kwantitatieve consumptievermindering' te realiseren tegen 2026 voor de producten die vallen onder artikel 4.

Allereerst is de toelichting op pagina 15 incorrect. Volgens richtlijn 2019/904 moet sprake zijn van een 'ambitieuze en aanhoudende consumptievermindering', niet een 'meetbare kwantitatieve consumptievermindering'. Ten tweede wordt geen enkele ambitie geformuleerd in het Ontwerpbesluit, terwijl recital 14 duidelijk stelt dat lidstaten bijvoorbeeld nationale doelstellingen voor consumptievermindering kunnen instellen 'om tot een ambitieuze en aanhoudende vermindering van de consumptie van die producten te komen.'

We dringen er zeer sterk op aan dat de Nederlandse overheid gebruik maakt van de beschikbare beleidsruimte en de nodige stappen neemt om beleid te formuleren in overeenstemming met het doel van artikel 4. In onze standpuntennota hebben we hiervoor reeds concrete doelstellingen aangedragen om wegwerpproducten te verminderen en de transitie naar herbruikbare alternatieven in te stimuleren.

Betreffende artikel 9 van de Single Use Plastics Directive

In de Nota van Toelichting bij het Ontwerpbesluit op pagina 33 wordt voor het behalen van de doelstelling van 90% gescheiden inzameling, gesteld dat de inzameling van flessen via PMD mag meetellen voor de doelstelling. We merken op dat dit volgens artikel 10 (3), onder a), enkel mag wanneer de output van die inzameling van vergelijkbare kwaliteit¹ is als de output van een gescheiden inzamelsysteem. Het enige gescheiden inzamelsysteem voor plastic flessen, is het statiegeldsysteem. Flessen die via statiegeld worden ingezameld zijn

¹ Verwijzing naar EFSA regelgeving

NATUUR
& MILIEU

PLASTIC
SOUP
FOUNDATION

direct toepasbaar voor nieuwe voedseltoepassingen, terwijl PET dat via het PMD wordt ingezameld, bijgemengd moet worden met statiegeldflessen voordat het opnieuw voor voedseltoepassingen gebruikt mag worden. Er is naar ons inzien daarom geen sprake van een vergelijkbare kwaliteit (dit wordt ook weergegeven door de verschillen in marktprijzen), en daarom mogen flessen die worden ingezameld via PMD niet worden meegeteld bij de 90%-doelstelling.

Betreffende artikel 8 van de Single Use Plastics Directive

Artikel 7 B van het Ontwerpbesluit voegt onder meer artikel 15 f) toe aan het Besluit Beheer Verpakkingen. Het artikel verplicht onder meer dat producenten de kosten van het zwerfafval van de producten die zijn geformuleerd onder artikel 15 f), moeten betalen. Het artikel laat echter na om 'het inzamelen van afval van die producten dat in openbare inzamelsystemen wordt afgedankt, inclusief de kosten voor de infrastructuur en de exploitatie ervan en voor daaropvolgend vervoer en verwerking van dat afval,' zoals vastgelegd in artikel 8, lid 2 b) van Richtlijn 2019/904, door te rekenen aan de producenten, terwijl dit dus wel verplicht is.

Ten tweede is het teleurstellend dat de scope van de items onder artikel 15 f) beperkt is gebleven tot wat is geformuleerd in Richtlijn 2019/904. Er is geen goede reden om producten zoals kauwgom of blikjes (waar plastic in zit) niet mee te nemen. Voor plastic flessen is nota bene al bepaald dat statiegeld wordt ingevoerd waardoor ze 70 tot 90% minder in het zwerfafval terechtkomen, terwijl dit voor blikjes niet het geval is.

We roepen de regering op een onderzoeks- en stakeholderproces op te starten volgens de volgende lijnen²:

- het nauwkeurig bepalen van de hoeveelheden van de verschillende fracties in het zwerfafval;
- het bepalen van een referentiekost per product in het zwerfafval (inclusief producten die niet onder artikel 8 van Richtlijn 2019/904 vallen);
- het verzamelen van input bij milieuorganisaties, gemeenten en producenten, voor het overeenkomen van een objectieve en periodieke zwerfafvalmeting en bepaling van de referentiekost per item.

Betreffende artikel 8, lid 8 van de Single Use Plastics Directive (UPV voor vistuig)

Artikel 6 van het Ontwerpbesluit geeft uitvoering aan de bepaling in artikel 8, lid 8 die stelt dat lidstaten ervoor zorgen dat regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid worden opgesteld voor kunststofhoudend vistuig dat in de lidstaat in de handel worden gebracht. Volgens het artikel moeten lidstaten ook een nationaal jaarlijks minimuminzamelingspercentage vaststellen voor het recyclen van kunststofhoudend vistuigafval. Het Ontwerpbesluit wil het inzamelpercentage voor 2023 op 23% vastleggen

² Noot: de Vlaamse overheid is dit proces reeds aangevangen en heeft al gedurende enkele periodes gemonitord.

NATUUR
& MILIEU

PLASTIC
SOUP
FOUNDATION

(eventueel door de minister te verhogen naar 33%), wat voor de daarop volgende jaren per jaar 3% hoger ligt.

Naar ons inzien is dit een zeer conservatieve aanpak voor de inzameling van visnetten en verandert voorlopig weinig aan de huidige situatie. Er zou per 2023 ingezet moeten worden op een inzamelpercentage van tenminste 50%. Er moet verder op een objectieve en transparante manier worden vastgesteld wat een ambitieus en haalbaar traject is om dit inzamelpercentage jaarlijks te verhogen om uiteindelijk te komen tot een volledig sluitende inzameling van visnetten.

Het verzamelen van verbruikt vistuig is daarnaast niet voldoende om de vervuiling van visserij gerelateerd afval zoals afsnijdsels (stukken net +/- 10 meter tot 5cm) die tijdens werkzaamheden in zee terechtkomen, aan te pakken (zie o.a. KIMO rapportage [Net cuttings waste from fishing in the North-East Atlantic: best practices for mitigation](#)). Daarnaast wordt vispluis specifiek niet benoemd in het Ontwerpbesluit terwijl dit het meest gevonden afval op de Nederlandse stranden. Vispluis is specifiek benoemd in de richtlijn en valt onder de SUP. Het is zorgelijk dat er geen specifieke maatregel zoals een verbod op conventioneel pluis is opgenomen. Het huidige ontwerp besluit zal de vervuiling van pluis als gevolg van slijtage bij gebruik niet voorkomen. Dat betekent dat pluis in grote hoeveelheden in zee blijft komen en sterk bijdraagt aan de plasticsoep, zolang de beroepsvisserij het mag blijven gebruiken.

We erkennen dat de keten van vistuig complex is, er zijn juist daarom duidelijke en strenge regels nodig voor registratie, inzameling en verantwoording om er alles aan te doen om te voorkomen dat vistuig in zee terecht komt.

We vragen aan de regering verder om de aanbevelingen van de "[OSPAR scoping study on best practices for the design and recycling of fishing gear as a means to reduce quantities of fishing gear found as marine litter in the North-East Atlantic](#)" op te nemen in het Ontwerpbesluit.

Standpuntennota

Aanbevelingen milieuorganisaties betreffende de Nederlandse implementatie van Richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu

7 augustus 2020 (update van versie van 20 maart 2020)

De [Single Use Plastics Directive](#) moet worden omgezet in Nederlandse wetgeving. Omdat het een richtlijn (en geen verordening) betreft, heeft Nederland veel mogelijkheden om de implementatie ervan te sturen. In dit beleidsstuk doen wij hiervoor aanbevelingen, waarbij we ook kansen identificeren om meer milieuwinst te boeken en duurzame transitie op gang te helpen.

In dit document behandelen we de verschillende artikelen van de SUP Directive, maar voordat we daarop ingaan, willen we de Nederlandse beleidsmakers vragen om op te passen voor onwenselijke verschuivingen naar andere wegwerpproducten. Een voorbeeld: Het Nederlandse verbod op gratis plastic tassen heeft geleid tot [70% minder plastic wegwerptassen](#) in 2016 en zelfs tot [80% minder plastic wegwerptassen](#) in 2018. Maar in 2016 steeg wel de uitgifte van papieren tassen en de CO₂-voetafdruk daarvan met 45% (er was echter alsnog sprake van een algehele CO₂-reductie). Dit is een voorbeeld van een goede beleidsmaatregel die ook negatieve effecten heeft die te voorkomen zijn. De scherpe aanpak van een aantal wegwerp plastic producten in de SUP Directive is gerechtvaardigd en het is goed dat deze richtlijn met steun van de Nederlandse regering is aangenomen.

Hoofdpunten:

- realiseer een scherpe consumptievermindering van overbodige wegwerpproducten en zet de transitie richting wegwerpproducten in, door middel van:
 - doelstellingen op productniveau, zowel op het niveau van wegwerpproducten als de herbruikbare alternatieven;
 - verboden en fiscale maatregelen op productniveau;
 - verboden binnen de overheid, semi-publieke instellingen, op het niveau van festivals en in-house consumptie bij de horeca;
- breid de lijst met producten uit waarvoor producenten de afvalinzamelkosten en zwerfafvalkosten moeten betalen in lijn met artikel 8;
- pak vispluis aan en realiseer een goede inzameling en verwerking van vistuig.

Specifieke aanbevelingen per artikel

Artikel 3 – Definities

We roepen de Nederlandse overheid op om te voorkomen dat er loopholes ontstaan bij de interpretatie van de definities in Artikel 3. Dit betreft met name de volgende 3 definities:

De definitie van “kunststof” betreft momenteel polymeren met eventuele additieven, met uitzondering van natuurlijke polymeren die niet chemisch gewijzigd zijn. Deze definitie is erg nauw opgesteld en sluit daarmee bepaalde materialen uit van de SUP Directive, zoals lyocell en viscose. Dat zijn polymeren die niet chemisch gemodificeerd zijn, waarvan echter [onvoldoende bewijs is dat deze polymeren niet een gelijkwaardige slechte impact op het milieu](#) hebben als synthetische plastic producten. Door o.a. deze polymeren niet onder de SUP Directive te laten vallen, kunnen producenten hun materiaalkeuze ongelimiteerd vervangen waardoor net zulke schadelijke producten in het milieu terecht blijven komen.

Bij de definitie van “eenmalig gebruik”, ligt de nadruk op de intentie waarmee de producent het op de markt heeft gebracht. Omdat over intentie te twisten valt, creëert deze definitie een loophole voor producenten om hun product niet als ‘eenmalig’ te positioneren en daarmee uit de scope van de SUP Directive te halen. Bijvoorbeeld door bestek dat eerst “wegwerpbestek” als opschrift had, nu te labelen als “afwasbaar bestek”, terwijl er aan het product niets is veranderd.

Tot slot is de Europese Commissie nog enkele aanvullende definities aan het opstellen, bijvoorbeeld over wat er wel en niet onder de definitie “voedselverpakking” dient te vallen. Ook hier schuilt het gevaar dat een te nauwe definitie enkele logische en wenselijke producten zal uitsluiten van de scope van de SUP Directive.

Artikel 4 – Consumptievermindering

| Van toepassing op plastic take away drinkbekers en voedselverpakkingen |

DOELSTELLINGEN

Volgens Artikel 4 van de SUP Directive moeten lidstaten komen tot een ambitieuze en aanhoudende consumptievermindering van plastic takeaway drinkbekers en voedselverpakkingen. In 2026 moet een meetbare kwantitatieve consumptievermindering zijn gerealiseerd ten opzichte van 2022. We vragen daarom dat de Nederlandse regering scherpe doelstellingen formuleert:

1. Stel een **bindende kwantitatieve doelstelling op voor consumptievermindering van het aantal (in stuks) plastic take away drinkbekers en voedselverpakkingen** van 50% in 2025 en 80% in 2030 (ten opzichte van meetjaar 2022). De reductiedoelstelling wordt wettelijk verankerd en moet bereikt worden door het collectieve bedrijfsleven vertegenwoordigd in het Afvalfonds.
2. Stel aanvullend een **bindende doelstelling op voor het aandeel (in stuks) herbruikbare drinkbekers en voedselverpakkingen** van 50% in 2025 en 80% in 2030 om ervoor te zorgen dat wegwerp ook daadwerkelijk vervangen wordt door herbruikbaar. De doelstelling wordt wettelijk verankerd en moet bereikt worden door het collectieve bedrijfsleven vertegenwoordigd in het Afvalfonds.

Aanvullend: artikel 4 van de SUP Directive beoogt een sterke reductie van plastic takeaway drinkbekers en voedselverpakkingen, maar wij zijn van mening dat die reductie ook moet worden toegepast op eenmalige drankflessen, blikjes en andere drankverpakkingen. Het bedrijfsleven heeft

immers al decennia aan ervaring met hervulbare verpakkingen. Daarom vragen we het volgende aan de Nederlandse regering:

3. Stel een **bindende kwantitatieve doelstelling op voor consumptievermindering van het aantal (in stuks) eenmalige drankflessen, blikjes en andere drankverpakkingen** van 30% tegen 2025 en 50% tegen 2030. Op alle drankverpakkingen dient daarnaast statiegeld te worden geheven. De reductiedoelstelling wordt wettelijk verankerd en moet bereikt worden door het collectieve bedrijfsleven vertegenwoordigd in het Afvalfonds.

4. Stel aanvullend een **bindende doelstelling op voor het aandeel (in stuks) hervulbare drankverpakkingen** van 30% in 2025 en 50% in 2030 zodat wegwerp ook daadwerkelijk door hervulbare verpakkingen wordt vervangen. De doelstelling wordt wettelijk verankerd en moet bereikt worden door het collectieve bedrijfsleven vertegenwoordigd in het Afvalfonds.

Deze doelstellingen sluiten onder meer aan bij de nieuwe [Franse wet voor de circulaire economie](#). Hierin is een 50% reductiedoelstelling opgenomen voor plastic flessen tegen 2029. In [Navarra](#) is een regionale wet aangenomen die horeca verplicht om tegen 2028 80% van het bier, 70% van frisdrank en 40% van water in herbruikbare containers aan te bieden. In datzelfde jaar moet 15% van de drankcontainers die in winkels en supermarkten worden verkocht herbruikbaar zijn. [De Balearen](#) hebben dezelfde verplichtingen aangenomen, met een deadline in 2030.

In Frankrijk is ook besloten dat tegen 2023 5% van *alle verpakkingen* die op de markt worden geplaatst herbruikbaar moet zijn, en tegen 2027 is dit 10%. In navolging van Frankrijk vragen we aan de Nederlandse regering:

5. Stel voor alle verpakkingen die op de markt worden gebracht een overkoepelende **bindende kwantitatieve doelstelling op voor het aandeel (in stuks) herbruikbare verpakkingen** op de markt voor 2025 en 2030. De doelstelling wordt wettelijk verankerd en moet bereikt worden door het collectieve bedrijfsleven vertegenwoordigd in het Afvalfonds.

MAATREGELEN

1. Creëer een **verbod op gratis verstrekking van kunststofproducten voor eenmalig gebruik**. Dit kan ook via (zichtbare) belastingen/fiscale maatregelen (zie ook punt 3 hieronder).

2. Verplicht de inzet van herbruikbare producten en/of verbied single-use producten in **specifieke omstandigheden en sectoren** om aan de reductiedoelstellingen van artikel 4 te voldoen.

HORECA (hotels, restaurants, cafés, cafetaria's)

Verplicht op zijn minst het gebruik van herbruikbare borden, glazen, bestek en verpakkingen voor 'on site' consumptie in horeca tegen 2023. Dit verbiedt alle bovenstaande items van wegwerp, ongeacht het materiaal waar ze van zijn gemaakt. Dit is ook aangenomen in de Franse wet voor de circulaire economie.

NATUUR
& MILIEU

PLASTIC
SOUP
FOUNDATION

Verplichting tot on-site uitserveren van drank uit herbruikbare flessen of herbruikbare glazen en bekers (dit verbiedt wegwerpflessen, -blikjes en andere wegwerpdrankverpakkingen).

Etablissements die publiek ontvangen worden verplicht om ten minste één waterfontein of kraan gratis toegankelijk te maken die toegankelijk is voor het publiek. Dit is ook aangenomen in de Franse wet voor de circulaire economie.

Verplicht restaurants om zichtbaar op hun menu aan te geven dat consumenten gratis kraanwater kunnen bestellen. Dit is al jaren een verplichting in het Verenigd Koninkrijk en recentelijk ook aangenomen in de Franse wet voor de circulaire economie.

Het [Plastic Vrij Terras](#) initiatief bewijst dat horecazaken een bedrijfsvoering kunnen hebben zonder gebruik van wegwerpplastics. Al 14 strandpaviljoens in Scheveningen zijn aangesloten.

Festivals en evenementen (sportevenementen, schoolfeesten, etc)

Verplicht op zijn minst het gebruik van herbruikbare bekers, glazen, flessen en flesjes, servies, borden, voedselbakjes en bestek. Verbied alle bovenstaande items van wegwerp en daarbij alle wegwerp drankverpakkingen, ongeacht het materiaal waar ze van zijn gemaakt.

Onder de Franse wet voor de circulaire economie mag per 2021 geen water meer in plastic flesjes worden verstrekt tijdens events en festivals. [In Vlaanderen](#) is het vanaf 2020 verboden op alle publieke evenementen (van school- en buurtfeesten, tot festivals) om drank te serveren in wegwerpbekertjes, blikjes of PET-flesjes. Een organisator kan er wel voor kiezen om wegwerp aan te bieden, maar dan moet hij die materialenstroom voor 90 procent (en vanaf 2022 voor 95 procent) opnieuw inzamelen – de bewijslast ligt bij de organisator. Herbruikbare alternatieven werken in deze setting vaak goed in combinatie met een statiegeldsysteem. Dat dit praktisch haalbaar is en tot veel minder afval leidt, bewijzen De Gentse Feesten in België en het [Leidens Ontzet](#) in Nederland met de herbruikbare bekers.

Overheidsinstellingen en semi-publieke instellingen

In Vlaanderen zijn per 1 januari 2020 wegwerpbekers en eenmalige drankverpakkingen (blikjes, drankkartons, PET-fles, wegwerpglazen) binnen de overheidsadministratie verboden. In Frankrijk gaan ze nog een stukje verder. Onder de Franse wet voor de circulaire economie is het volgende aangenomen: vanaf 2022 koopt de Franse overheid niet langer wegwerpplastics voor eigen gebruik en voor evenementen. Uitzonderingen hierop in verband met veiligheid en gezondheid, worden nog vastgesteld in een decreet.

Wij pleiten ervoor dat de Nederlandse overheid, met haar voorbeeldfunctie, minimaal de ambitie van Vlaanderen evenaart, en aanvullend net als Frankrijk vanaf 2022 geen wegwerpplastics meer gebruikt in de overheidsadministratie.

3. Ontwerp fiscale maatregelen om wegwerpproducten uit te faseren en herbruikbare producten aantrekkelijker te maken.

Wij pleiten voor een belasting (zichtbaar bij aankoop) die hoger is op kunststofproducten voor eenmalig gebruik dan op herbruikbare alternatieven. Ons voorstel is om op alle wegwerpbekers en voedselcontainers een significante taks te heffen, van minimaal 20 eurocent per product, die omhoog geschroefd kan worden wanneer het sturende effect niet wordt behaald. Deze maatregel kan ook toegepast worden op andere wegwerpverpakkingen dan alleen drinkbekers en voedselverpakkingen, zoals in punt 3 onder *Doelstellingen* aangegeven (zie pagina 2).

We vragen eveneens dat deze belasting ook zal gelden voor take away wegwerp drinkbekers en voedselverpakkingen van andere materialen dan plastic. Dit is een effectieve manier om een verschuiving van wegwerpplastic naar wegwerpverpakkingen van een ander materiaal tegen te gaan (bijvoorbeeld biobased, biodegradable of composieten).

Onderzoek uit Schotland toont aan dat een belasting op wegwerp drinkbekers beter werkt dan het geven van kortingen op herbruikbare bekens. Daarom stelt men daar nu een Latte Levy voor: consumenten zullen dan 29 eurocent (25 pence) extra gaan betalen voor warme drank die wordt geschonken in plastic wegwerpbekers. In Ierland is in 2002 een milieubelasting ingevoerd van 15 eurocent op plastic zakjes. In het eerste jaar nam het gebruik van plastic zakjes tasjes met meer dan 90% af, aanzienlijk meer dan het effect van de Nederlandse maatregelen rond plastic tassen. In 2007 werd de belasting opgevoerd naar 22 eurocent. Tussen 2002 en 2014, dus in 12 jaar tijd, heeft deze belasting, het aandeel plastic zakjes tasjes in het milieu met meer dan 95% verminderd (van 5% naar 0.13%). In België bestaat overigens al een differentiatie in verpakkingshellingen op dranken in herbruikbare en niet-herbruikbare verpakkingen.

4. Maak subsidies beschikbaar voor hergebruik-gerelateerde initiatieven en pilots (bijvoorbeeld projecten rondom infrastructuur en gericht op behoud van convenience). Graag delen we twee voorbeelden: op dit moment voeren Recycling Network, Deliveroo en Stad Hasselt in België een pilot uit met herbruikbare verpakkingen in de maaltijdbezorging. Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door financiële steun van de Vlaamse overheid (Vlaanderen Circulair). Ook wordt er in Vlaanderen met steun van de Vlaamse overheid een succesvol project met herbruikbare bekens met statiegeld bij kiosken, café's en universiteiten uitgevoerd.

5. Stimuleer een toegankelijk alternatief systeem van herbruikbare verpakkingen voor de consument. Denk aan het recht voor de consument om zijn of haar eigen herbruikbare verpakking mee te nemen naar de winkel, maar ook het zoveel mogelijk wegnemen van zorgen rondom hygiëne (bijvoorbeeld door hier meer onderzoek naar te doen en duidelijke regels op te stellen). In de Franse wet voor de circulaire economie is opgenomen dat de consument het recht heeft om eten geserveerd te krijgen in zijn of haar eigen herbruikbare voedselverpakking en dat de verantwoordelijkheid voor de hygiëne van de voedselverpakking bij de consument ligt. Winkels hebben het recht om uitserveren in deze meegebrachte voedselcontainer te weigeren wanneer deze zichtbaar vies is.

6. Zet kwalitatief hoogwaardige monitoring op waarmee de Nederlandse overheid kan vaststellen of de beoogde maatregelen werkelijk een significante reductie aan zwerfvuil en verbetering van de

milieutoestand oplevert. Voorkom een verschuiving naar slecht recyclebare en sterk milieubelastende alternatieven.

Artikel 5 – Beperking van het in de handel brengen

| Van toepassing op: katoenen wattenstaafjes; bestek; borden; rietjes; roerstaafjes; ballonnenstokjes; en voedselverpakkingen, drankverpakkingen en drinkbekers van geëxpandeerd polystyreen |

De EU verbiedt onder artikel 5 enkele producten omdat zij grote nadelige effecten voor het milieu hebben en er al duurzame, geschikte en betaalbare alternatieven bestaan. Deze redenering volgend kunnen er nog meer producten aan de lijst onder Deel B van de bijlagen worden toegevoegd, denk bijvoorbeeld aan theezakjes gedeeltelijk of helemaal van plastic. Maar we dagen Nederland ook uit om verder te kijken. Bijvoorbeeld naar producten die door hun ontwerp en/of gebruik per definitie leiden tot plasticvervuiling en simpelweg om die reden verboden zouden moeten worden, zoals conventioneel nylon vispluis dat afslijt tijdens gebruik en achter blijft in het milieu, vuurwerk dat plastic bevat, plastic confetti of ballonnen bedoeld om op te laten in de open lucht en single use plastic items die aantoonbaar veelvuldig in het milieu belanden, kijk bijvoorbeeld naar de resultaten van rivierenafvalmonitoring van het [Schone Rivieren project](#) en resultaten van strandafval monitoring binnen [OSPAR](#). Daarnaast kan nog worden gekeken naar welke producten zeer zwerfafvalgevoelig zijn. Ook deze kunnen ons inziens onderhevig worden aan de maatregel onder artikel 5.

In de Nederlandse context stellen wij daarom voor dat de volgende items worden toegevoegd aan artikel 5:

1. Items die in een aantal gevallen ook al onder andere artikelen van de SUP Directive vallen, maar ons inziens onder verboden moeten worden:

- Vochtige doekjes die plastic bevatten. In dit kader verwijzen we naar de beleidsaanbeveling [‘Material substitution within the SUP Directive’](#) van Zero Waste Europe en Reloop, waarin specifiek wordt gewaarschuwd voor het gebruik van alternatieven voor plastic in vochtige doekjes (zoals lyocell en viscose) die, ondanks dat ze geen synthetische polymeren zijn, toch grote milieuschade aanrichten en daarmee geen oplossing zijn.
- Primaire verpakkingen (geheel of gedeeltelijk van plastic) van individueel verpakte items, zoals snoep (bijvoorbeeld pepermintjes, verkoudheidssnoepjes, toffees), koffie snacks (bijvoorbeeld koekjes, chocolaatjes, nougats, caramels) en tandenstokers.³
- Plastic verpakking om vers fruit en groenten verkocht in supermarkten en winkels, tenzij kan worden aangetoond dat er geen duurzamer alternatief is voor de plastic verpakking (het verbod is opgenomen in de Franse wet voor de circulaire economie, deadline 2021 - er worden nog enkele uitzonderingen vastgesteld).⁴
- Conventioneel vispluis. Vispluis, ook wel ‘pluis’ genoemd, is de naam die gebruikt wordt voor de oranje of blauwe plastic draadjes die in trossen onder visnetten uit de bodemvisserij (o.a. schol, tong en garnaal) geplaatst worden. De trossen plastic draden werken hierbij als een buffer tussen de bodem en het net, waardoor het net beschermd wordt tegen slijtage. Omdat

³ Enkele van deze producten vallen (mogelijk) binnen de categorie “zakjes en wikkels gemaakt van flexibel materiaal die voedingsmiddelen bevatten die bedoeld zijn om onmiddellijk uit het zakje of de wikkel te worden geconsumeerd, zonder verdere bereiding” die reeds onderhevig zijn aan artikel 8 (UPV) en artikel 10 (bewustmakingsmaatregelen).

⁴ Idem bovenstaande voetnoot.

NATUUR
& MILIEU

PLASTIC
SOUP
FOUNDATION

vispluis bestaat uit dunne plastic draden, kan dit door schuring over de zeebodem echter makkelijk afbreken. Als gevolg hiervan komen er jaarlijks tonnen pluisdraden in zee terecht. Vispluis staat al jaren op nummer 1 van meest gevonden afval op de [Nederlandse stranden](#).

2. Items die nog niet specifiek in de SUP Directive bijlagen worden genoemd, maar net zoals de producten onder artikel 5, eveneens verboden moeten worden:

- Plastic wrappers om sigaretten- en sigarendoosjes.
- Plastic confetti (ook opgenomen in de Franse wet voor de circulaire economie deadline 2021).
- Plastic speeltjes die worden meegegeven met een menu (ook opgenomen in de Franse wet voor de circulaire economie, deadline 2022) of via loyaliteitsacties.
- Plastic theezakjes (geheel of gedeeltelijk van plastic) (ook opgenomen in de Franse wet voor de circulaire economie, deadline 2022).
- Koffiepads en -cups geheel of gedeeltelijk van plastic.
- Lollystokjes geheel of gedeeltelijk van plastic.
- Verpakkingen van rietjes.
- Waterballonnen.
- Nurdles die gebruikt worden voor beschermen van tegels.
- Primaire verpakking (plastic ringen) voor sixpacks van drankverpakkingen (geheel of gedeeltelijk van plastic).
- Vuurwerk dat plastic bevat.
- Plastic kunstsneeuw.

Naast productverboden, vragen wij ook om verboden op enkele foute praktijken rond wegwerpproducten gemaakt van plastic. We vragen om:

- Een landelijk [verbod op het oplaten van ballonnen](#). Ballonnen zijn schadelijk voor het milieu. Het oplaten van ballonnen betekent de facto dat er zwerfafval ontstaat. Bij [41% van de gemeenten](#) is een ballonnen-oplaatverbod al van kracht.
- Een verbod op het verstrekken van portieverpakkingen voor koffiemelk, chocopasta, jam, etc, in horeca.
- Een verbod op het gratis verstrekken van plastic producten voor eenmalig gebruik, zoals bijvoorbeeld ballonnen.

Artikel 7 – Markeringsvoorschriften

| Van toepassing op: menstruatie items, vochtige doekjes, tabaksproducten met filters en filters, drinkbekers |

Laat de markeringsvoorschriften zoals bepaald in Deel D van de bijlage van de SUP Directive, ook gelden voor verpakkingen die voorkomen in de top 20 meest voorkomende items in het zwerfafval.

Verplicht daarnaast om verpakkingen die voorkomen in de top 20 meest voorkomende items in het zwerfafval om hun plaats op deze ranking op de verpakking te vermelden. Dit kan als volgt: “Deze verpakking stond vorig jaar op nummer [X] van de meest gevonden items in het zwerfafval”.

Verbied verwarrende claims op verpakkingen, bijvoorbeeld “biodegradable” en “met respect voor de omgeving” (ook opgenomen in Franse wet voor de circulaire economie). Verbied ook claims die stellen dat iets gerecycled kan worden tenzij wordt bewezen dat de producten (mits goed gedeponeerd door de consument) ook effectief hoogwaardig wordt gerecycled.

Verplicht dat na het woord “gerecycled” op een label ook aangegeven wordt wat het daadwerkelijke percentage van recycled content in de verpakking is (ook opgenomen in Franse wet voor de circulaire economie).

Artikel 8 – Uitgebreide producentverantwoordelijkheid (UPV)

| Van toepassing op: voedselverpakkingen; zakjes en wikkels; drankverpakkingen van maximaal 3 liter; drinkbekers; lichte plastic draagtassen; vochtige doekjes; ballonnen; tabaksproducten met filters en filters |

In artikel 8 is er ruimte voor aanscherping en ambitie vanuit de lidstaten. Wij doen een aantal suggesties met betrekking tot de deadline, uitvoering en monitoring en handhaving van uitgebreide producentverantwoordelijkheid in Nederland. Ook adviseren we om de productlijst van artikel 8 uit te breiden met een aantal andere plastic wegwerproducten.

1. Toe te voegen items aan de productenlijst van artikel 8 (2) waarvoor onder meer de afvalkosten en zwerfafvalkosten betaald moeten worden:

- Alle items die stelselmatig gevonden worden in zwerfafval, waaronder onder meer snoepverpakkingen en kauwgom en blikjes⁵ Dit creëert een level playing field voor alle producenten, omdat zij de opruimkosten zullen moeten dragen ongeacht het type product of verpakking waarin zij hun product op de markt brengen. De producenten die ervoor zorgen dat hun producten en verpakkingen zo goed mogelijk worden ingezameld (bijvoorbeeld via statiegeldsystemen), kunnen dan significante zwerfafvalkosten besparen.
- Alle sanitaire producten: Maandverband, tampons en inbrengulzen van tampons, luiers. Onder de Franse wet voor de circulaire economie gaan de UPV verplichtingen voor vochtige doekjes ook gelden voor alle andere sanitaire producten tegen 2024.

2. Aanscherpen van de deadline

De Europese Commissie stelde eerder voor om artikel 8, tegelijkertijd met implementatie van de SUP Directive van kracht te laten zijn. Dat zou dan zijn op 3 juli 2021. Voor artikel 8 is echter een uitzondering gecreëerd waardoor voor enkele producten de deadline nu op 5 januari 2023 ligt, en voor anderen zelfs op 31 december 2024. We vragen aan de Nederlandse regering om de bepalingen in artikel 8 op 3 juli 2021 van kracht te laten zijn, conform het voorstel van de Commissie.

3. Optimaliseren van uitvoering

⁵ Wat betreft blikjes: de UPV-verplichtingen zijn van toepassing op drankverpakkingen van samengestelde materialen, zoals Caprisun pouches of papieren bekertjes met een plastic laagje. Metalen verpakkingen zijn uitgezonderd, maar blikjes zijn geen metalen verpakkingen sensu stricto, maar zijn samengestelde verpakkingen, aangezien zij een plastic laagje bevatten (fundamenteel niet anders dan bijvoorbeeld Caprisun-pouches). Volgens ons vallen blikjes dus sowieso onder de richtlijn. Maar ook als de Nederlandse regering van mening is dat artikel 8 niet voor blikjes geldt, dan nog kan ze besluiten, want die vrijheid heeft het, om ze net zoals plastic flessen en andere verpakkingen onderhevig te maken aan artikel 8.

- Kies ervoor om de producenten niet minder dan 100% van de zwerfafvalopruimkosten te laten betalen, inclusief alle kosten die nodig zijn om zwerfafval te voorkomen.
- Zet in op *individuele* uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.⁶ Monitor welke producten, veel voorkomen in het zwerfafval en vertaal dit naar een kostenbijdrage per producent. Het is onwenselijk als producenten van producten die niet voorkomen in het zwerfafval meebetalen aan de vervuilende producten van andere producenten.
- Verplicht significante eco-modulatie binnen UPV van verschillende typen verpakkingen, die: herbruikbare producten sterk bevoordeelt boven wegwerpproducten; onderscheid maakt tussen producten die gerecycled materiaal bevatten; onderscheid maakt tussen producten die recyclebaar zijn; onderscheid maakt op basis van lekkage en persistentie in het milieu; en onderscheid maakt op basis van hinderlijke of gevaarlijke chemische stoffen in verpakkingen. Frankrijk zal in 2020 een eco-modulatieschema introduceren dat gerelateerd is aan de “maturity of the recycling stream”, met een bonus-malus systeem van 10% tot 100% van de tarieven.
- Neem reductiedoelstellingen voor plastic verpakkingen mee als onderdeel van de UPV-verplichtingen. In de Franse wet voor de circulaire economie zijn dergelijke reductie targets vastgesteld voor verpakkingen, specifiek van plastic verpakkingen, binnen de UPV verplichtingen. Aan het niet behalen van deze doelstelling is een sanctie verbonden waarvan de hoogte varieert afhankelijk van de afwijking ten opzichte van de doelstelling.⁷
- Specifiek voor vistuig (zie artikelen 8.7 tot en met 8.10 van de SUP Directive) vragen wij dat niet enkel wordt ingezet op een goede inzameling en recycling van het vistuig. Er moeten bewustwording maatregelen worden uitgevoerd voor het voorkomen van vervuiling van kleinere stukken netwerk die nog altijd tijdens visserij werkzaamheden op zee en in de haven in zee terecht komen. Daarnaast moet gebruik van conventioneel vispluis dient op korte termijn sterk te worden ontmoedigd en binnen 3 jaar te worden verboden.

4. Waarborgen van monitoring en handhaving

- Voor de items vermeld onder groep 1 en 2 van Deel E uit de SUP Directive kunnen vrijblijvende afspraken worden gemaakt met de producenten/sector. Wij raden aan doelstellingen en maatregelen zoveel mogelijk in wetgeving vast te leggen. Vrijwillige convenanten hebben in het verleden niet de gewenste resultaten gehad.
- Vermijd waar mogelijk afhankelijkheid van het bedrijfsleven rond de monitoring. Leg als regelgevende instantie zoveel mogelijk de borgingssystematiek vast waaraan de bedrijven moeten hier voldoen. Voer controle uit op de behaalde resultaten en stel scherpe sancties in wanneer resultaten achterblijven.

Artikel 9: Gescheiden inzameling

| Van toepassing op drankflessen van maximaal 3 liter |

Volgens artikel 9 moet in 2025 minimaal 77% van de plastic flessen gescheiden worden ingezameld. In 2029 ligt dit percentage op 90%. De Nederlandse overheid heeft echter al besloten dat in 2021 al

⁶ In Nederland wordt vaak verkeerdelijke gesproken over Producentenverantwoordelijkheid. De correcte vertaling van producer responsibility is echter producentenverantwoordelijkheid.

⁷ De sanctie volgt de volgende formule: de ingeschatte kosten die nodig zijn om het verschil te overbruggen tussen de reductiedoelstelling en de daadwerkelijk behaalde resultaten + nogmaals 50% van deze kosten.

90% van de plastic flessen gescheiden moet worden ingezameld. Wij vragen de Nederlandse regering om deze doelstellingen niet te beperken tot plastic flessen. Van blikjes en andere samengestelde drankverpakkingen zoals Capri-Sun komen veel verpakkingen in het zwerfafval terecht en worden ze minder goed of geheel niet gerecycled.